

Descripcions de Josep Pla

Contraban

Coneixia Baldiri de tota la vida. Hermós me l'havia fet conèixer anys enrere. Hermós el considerava un dels xicots més llestos i valents del port de Roses. Potser el tenia per un home massa viciat –massa donat a les dones, als roquills i al canari. Però deia que a la popa d'una embarcació era una fava. Quan Hermós deia d'una persona, de qualsevol ofici, que era una fava, s'hi podia comptar.

(...)

Baldiri era un xicot alt, sec, ros, d'ulls blaus, de cabells aspres i esventats, molt àgil de moviments, amb una nou del coll molt sortida. Caminava una mica de cantó, amb el cos de perfil. El veiérem seguir el carrer que flanquejava la riera i entrar en la primera taverna. Saldet li seguí els passos amb la vista, amb una barreja de curiositat i d'indignació.

Amb Baldiri i Saldet hi havia, al voltant del fogó, un home desconegut; vaig suposar que era el xicot de la Selva coneixedor dels passos de l'estany de Salses. Era un home d'edat, blanc de cabells, d'un color de pell olivaci, mal afaitat, amb una gorra de dol, que contrastava amb el seu ull esquerre, que era blanc, mort i sortit com un ou de colom. Era un home alt, corpulent, i portava un bigoti gros i caigut, de gavatx. Em digueren que es deia Quimet i que era conegut per Quimet de la Selva entre les seves amistats.

El quadern gris

fragment 1 (pàgina 115)

Passant enmig de tanta gent (passa per la Rambla) m'he convençut de la dificultat que hom té de veure amb una certa precisió la cara de les persones. Les faccions humanes són inaferrables i se'ns amaguen constantment. Per l'entrelligat dels vells carrers les cares dels homes i de les dones –tan pròximes – apareixen, passen, fugen, com si volessin a dos metres de terra. Això m'ha portat a algunes sorpreses: de vegades he tractat de descriure la cara d'una persona amb la qual he conviscut llargament i no he pogut recordar la seva fesomia: no ha sortit res. En canvi, conservo l'obsessió de faccions vistes un instant, un escorç fugitiu, un ull precís, un gest de la boca certíssim...

fragment 2 (pàgina 31)

Sospito que l'àvia Marieta té conviccions sòlides i concretes. Una de les seves conviccions més arrelades i permanents és que no s'ha d'estar mai parat, que s'ha de fer una cosa o l'altra en tot moment. Cada tarda va al mas, a peu –sempre vestida de negre, amb el mocador al cap i el cistell. És una velleta petita, d'ulls blaus i unes galtes de color de rosa. Al mas, feineja dues o tres hores sense parar, entra i surt de l'hort, puja i baixa de dalt, cus una saca, treu una herba, escombra una estona, menja una nou o una ametlla –sembla una formiga. Enraona d'una manera pausada i monòtona, amb calma, sense cridar mai, posant interès en tot el que

Descripcions de Josep Pla

es diu, però sense donar la impressió d'estar afectada per res. A l'hora baixa torna a la vila amb el cistell proveït: hi porta un ull de col tendra, dues patates, quatre cebes, una pastanaga, un ram de julivert...

fragment 3 (pàgina 83-84)

La nit –que sovint no porta consell –ens encamina a la casa de senyoretes de la vila, a la Maison Tellier. Com que som gent important –amb nosaltres ve el senyor Girbal –, entrem per la porta excusada. Arribem al menjador, que conté una taula al centre, sis o set cadires sobre les parets i una bombeta elèctrica al sostre que fa una llum grisa i incerta. A la paret hi ha penjat un retrat de l'amo de l'establiment –un home gras, petit, amb un bigoti estilitzat per una bigotera nocturna, molt ben pentinat, enjoiat, extremament engavanyat dins el vestit, amb unes sabates de xarol sota el tub dels pantalons bombats que tenen uns botons de nacre retocats pel fotògraf que fan posar la

pell de gallina. El *paio* té el colze posat sobre la columna truncada de *guardarropia* i contempla el món exterior amb un aire enèrgic però paternal i benevolent.

Com que la casa era deserta de clients, hem passat al saló. El saló! Les noies feien pinya al voltant del braser pràcticament extingit.

Una tossia; l'altra estava afònica; la tercera tenia un rogall de matís alcohòlic sinistre. No sé pas si es pot imaginar una cosa més trista, pobre, freda, esqueixada, macilenta, exsangüe, tronada, crua, cruel, inapetent, que un d'aquests antres vilatans del vici i del plaer. Valga'm Déu! No crec que hi pugui haver un lloc més eficaç per a arribar ràpidament a la frigidesa absoluta i definitiva. Són potser les imatges que aquests establiments segregen el que contribueix més directament que la gent d'aquest país no passi de la sensualitat més grollera, violenta i espectacular i no arribi mai a una forma o altra d'humana tendresa.

Activitats:

1. Busca la paraula primitiva dels mots amb doble subratllat i, a continuació, defineix-los.
2. Marca alguns fragments del text on s'usin els recursos descriptius següents:
 - a. Enumeració de fets (codi EN)
 - b. Adjectivació rica (codi ADJ)
 - c. Donar punt de vista d'un personatge extern al narrador (codi PVE)
 - d. Opinió, reflexió del narrador (codi OP)
 - e. Descripció física (DF), descripció de moviments (DM), descripció de caràcter (DC), descripció de pensaments (DP), descripció manera de parlar (DPA)...
3. Analitza sintàcticament les frases subratllades (si hi ha salts, no tinguis en compte els mots omesos pel subratllat).